

MUNKEDAL

Information från Munkedals kommun

.....
Nummer 10 • Juni 2022
.....

Du är en del av Sveriges beredskap

Ylva Morén, kommundirektör

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde har försämrats under flera år, och arbetet med att stärka vårt totalförsvar - som innefattar både militärt försvar och civilt försvar - har nu intensifierats än mer med anledning av kriget i Ukraina.

Civilt försvar och krisberedskap handlar om att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera kriser och krig - som exempelvis vid svåra väderförhållanden, pandemier, IT-attacker eller fysiska angrepp.

Du och jag är också en del av Sveriges beredskap. När vi som privatpersoner är förberedda på att klara oss själva en vecka utan samhällets stöd - kan myndigheter och organisationer fokusera på att hjälpa dem som får det svårast i en kris, som äldre eller sjuka. Med en god hemberedskap får du även större utrymme att hjälpa andra i din omgivning.

I min familjs krislåda försöker vi följa principen; bunkra det du äter och ät det du bunkrar. Under båtsemestern brukar vi passa på att äta upp mat i krislådan som håller på att gå ut. Man ska aldrig underskatta smaken av varm burkgulasch en regnig julidag.

Vid årskiftet startade den nya Myndigheten för psykologiskt försvar upp. Myndigheten ska bland annat bidra till att stärka vår förmåga att kunna upptäcka och motstå påverkanskampanjer och desinformation - något som känns extra aktuellt i och med vårt kommande val till riksdag, region och kommun.

I Sverige har vi fria val. Det innebär att ingen annan får bestämma vad du ska rösta på. Med hjälp av desinformation kan främmande makter till exempel försöka minska vårt valdeltagande, skapa polarisering, öka misstroendet för demokrati och samhälle - och

därigenom påverka vårt valreslutat och vårt land. Det är därför viktigt att vi är källkritiska till det vi läser, ser och hör - men också att vi aktivt deltar i det demokratiska samtalet och använder vår rösträtt.

Även om vevrådion hemma i krislådan är en god reserv när det kommer till kommunikation - så är det den digitala kommunikationen som de flesta av oss är beroende av i vardagen. Därför är det glädjande att vi nu får utökad mobiltäckning i kommunens norra delar, tack vare en så kallad samhällsmast som Munkedals kommun och Västra Götalandsregionen samfinansierar.

Vår omvärld ger oss många tankar just nu. Men det är också viktigt att vi påminner oss själva och varandra om allt det där goda som finns i vår närhet, särskilt så här i sommartider. Ni vet, solvarma jordgubbar, en god bok i hängmattan, färgsprakande solnedgångar, stilla promenader i sommarkvällen - och kanske ett gott skratt i goda vänners lag.

Ylva Morén

Som för övrigt ...

... försöker se till att det finns lite choklad nedstoppad i krislådan, trots att den har en mystisk förmåga att försvinna då och då.

- 04 – Valet 2022
- 05 – Allas vårt ansvar att tänka källkritiskt
- 06 – Skolprojekt breddar kunskap om yrken
- 08 – Läget kring lägenheter på Vadholmen
- 09 – Ny matbutik i Hedekas
- 10 – Projektet Bokstart bidrar till språkutveckling
- 11 – Meningsfulla arbetsdagar på Café Kringlan
- 12 – Projekt Effektivare kommun
- 14 – Munkedal - en turistkommun
- 16 – Renoveringar och nybyggnationer
- 18 – Läget kring flyktingmottagande
- 19 – Frivillig resursgrupp har startat upp
- 20 – Samhällsmast i Sörbygden
- 21 – När ska man göra en bygganmälan?
- 22 – Ung Fritid matchar unga med föreningar
- 23 – Fiskevårdsområdesföreningar, FVOF
- 24 – Viktigt att unga får tillräckligt med sömn
- 26 – Krisberedskap

Om tidningen

Informationstidningen produceras av Munkedals kommun i syfte att ge invånarna mer kunskap och bättre insyn i kommunens arbete. Tidningen ges ut tre gånger om året till alla hushåll i kommunen och finns även tillgänglig i PDF-format via kommunens webbplats. Vi reserverar oss för eventuella skrivfel.

Produktion och layout

Munkedals kommun
Kommunikatör

Digital version

Du kan även ta del av informationstidningen i PDF-format på webbplatsen www.munkedal.se

Foto

Erland Pålsson: omslag, sida 1, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 25, 28.

Jenny Mårtensson: sida 6, 7.

Ulrika Larsson: sida 24.

Semrén och Månsson: sida 8.

Shutterstock: Omslag, sida 5, 21, 25.

Pexels: Omslag, sida 21.

Tryck

Risbergs

Papper: Munken

Synpunkter

Har du tankar och synpunkter om informationstidningen?

Skicka e-post till kommun@munkedal.se eller ring Medborgarcentrum, telefon 0524-180 00.

I år är det val till riksdag, region- och kommunfullmäktige i Sverige.

Snart dags att **RÖSTA I VALET 2022**

Söndagen den 11 september 2022 är det val till riksdag, region- och kommunfullmäktige i Sverige. Genom att rösta i de allmänna valen är du med och bestämmer vilka som ska styra i kommunen, regionen och i Sveriges riksdag. Du kan välja att förtidsrösta, att rösta på valdagen, att rösta med bud eller rösta från utlandet.

Under senare delen av augusti skickas röstkort ut till röstberättigade som är bosatta i Sverige och budröstning och förtidsröstning inleds. Förtidsröstningen pågår från och med den 24 augusti och ända fram till valdagen den 11 september. Lokaler för förtidsröstning och vallokaler på valdagen kommer finnas på flera platser i kommunen.

Du som har anledning kan rösta via bud, vilket betyder att någon annan än du själv tar med din röst till vallokalen eller till en lokal för förtidsröstning.

Läs mer om valet och hur du röstar på Valmyndighetens webbplats: val.se

Rösträtt till de olika valen

För att få rösta måste du ha fyllt 18 år senast på valdagen den 11 september.

För att få rösta till riksdagen måste du vara svensk medborgare och vara eller ha varit folkbokförd i Sverige.

För att få rösta till kommun- och regionfullmäktige måste du vara:

- svensk medborgare och folkbokförd i kommunen, regionen, eller
- medborgare i något av EU:s medlemsländer eller medborgare på Island eller i Norge och vara folkbokförd i kommunen, regionen, eller
- medborgare i något annat land eller statslös, och ha varit folkbokförd i Sverige i tre år i följd före valdagen, samt vara folkbokförd i kommunen eller regionen.

Källa: Valmyndigheten

Det psykologiska försvaret består av var och en av oss - och vår förmåga att vara källkritiska.

Allas vårt ansvar att tänka **KÄLLKRITISKT**

Att vara källkritisk innebär att värdera den information man tar del av. Det betyder dels att förstå att vissa källor väger tyngre än andra, dels att vara medveten om att avsändare av information har ett syfte med sitt budskap. Att ha ett källkritiskt förhållningssätt till information är att hela tiden ha följande fråga i bakhuvudet: Vem säger vad och varför?

Att vara källkritisk är ett sätt att värna demokratin. Ett modernt psykologiskt försvar ska värna om demokratin och säkerställa ett öppet och demokratiskt samhälle med åsiktsfrihet och fria medier.

De krafter som vill motverka ett öppet och fritt samhälle kan försöka göra det genom till exempel lögnar och propaganda. Det kan handla om att förstärka konfliktytor som finns i samhället eller på andra sätt bryta ned samhällets funktionalitet.

Å ena sidan är det öppna samhället sårbart för ryktes-spridning, desinformation och propaganda. Vem som

helst kan säga nästan vad som helst eftersom vi har yttrandefrihet, vilket är en grundbult i ett öppet och fritt samhälle.

Å andra sidan är ett samhällsklimat där många röster kommer till tals, med oberoende medier som granskar makten och där upplysta individer med ett källkritiskt förhållningssätt tar del av fritt flödande information, ett starkt och motståndskraftigt samhälle.

Det betyder också att det psykologiska försvaret består av var och en av oss - och vår förmåga att vara källkritiska. Den förmågan är i mångt och mycket det som utgör vår mentala motståndskraft.

Källa: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB

På sidan 26 i den här tidningen finns tips om hur du kan tänka källkritiskt.

Läs mer om källkritik och beredskap på MSB:s webbplats: [msb.se](https://www.msb.se)

Helena Götherström, brandman - Emma Andersson, polis och Tatiana Fennstam, målare är yrkesförebilder för elever.

Projektet "Vad ska jag bli när jag blir stor?" ger elever

Bredare kunskap om yrken

Under hösten och våren har Hällevadsholmskolan och Centrumskolan i Dingle samverkat med Fyrbodals kommunalförbunds Hälsökällan och Högskolan Väst i ett projekt kallat "Vad ska jag bli när jag blir stor?". Syftet med projektet är att prova nya verktyg för att bredda yngre barns tankar om framtida yrkesval och att öka elevernas motivation i undervisningen och inför vidare studier.

En av metoderna i projektet är Redraw the balance som syftar till att öka medvetenheten kring stereotyper kopplat till yrken, samtidigt som det ger inblick och inspiration kring olika yrken.

Marianne Andreasson, klasslärare för årskurs 3 på Hällevadsholmskolan, berättar att de under våren fick ett för eleverna oväntat, men uppskattat besök.

– Vi bad barnen i klassen att fundera kring och rita hur de tänker sig tre olika yrken - brandman, polis och målare. Barnen skulle även ge yrkesrollen de ritade ett

namn, berättar Marianne Andreasson. De flesta yrkesrollerna som barnen tecknade fick manliga namn, även om det bland teckningarna också fanns poliser och målare som var kvinnor - men ingen av de tecknade brandmännen fick ett kvinnligt namn.

Överraskning väntade efter rasten

Efter rasten fick barnen sedan en överraskning, då en brandman, en polis och en målare i full jobbmuntering kom in i klassrummet.

– De tre kvinnorna berättade om sina yrkesroller och lät barnen få hålla och prova utrustning och redskap till barnens stora glädje - "Det här är den bästa dan hittills!", som en av eleverna uttryckte det, fortsätter Marianne Andreasson. Vi fick fina förebilder som tydligt visade barnen att det här är yrken för alla. Vi har efteråt diskuterat i klassen om vilka yrken det fanns förr, hur det ser ut idag och vilka yrken som kan finnas i framtiden.

Sjätteklassarna arrangerade en yrkesmessa på Centrumskolan.

Bredare kunskaper om olika yrken ger fler alternativ för framtiden.

Marie Lindberg

Eleverna fick möta yrkesrollerna på nära håll.

Marianne Andreasson

Dagens yrke - lyckat grepp på Centrumskolan

På Centrumskolan i Dingle fick lärarlaget en egen idé i projektet om hur de skulle kunna öka intresse och kunskap kring olika yrken, på ett lättsamt och enkelt sätt.

– Utifrån den metodik som Högskolan Väst och Hälsökällan diskuterat med oss, tog vi lärare fram ett koncept som vi kallar "Dagens yrke", berättar Marie Lindberg, klasslärare på Centrumskolan. Under hösten började dagen för alla elever med att vi under 10–15 min presenterade och diskuterade ett yrke. Eleverna fick inte veta innan vilket yrke som skulle presenteras - vilket skapade förväntan och nyfikenhet bland barnen.

Sjätteklassarna på Centrumskolan har vidare under våren haft videomöten med några yrkesutövare. De har även arrangerat en yrkesmessa för andra elever på skolan och för sina vårdnadshavare, där sjätteklassarna intervjuat olika yrkesroller och sammanställt presentationer kring ett yrke.

– Vi märker tydligt att eleverna har en helt annan bredd och medvetenhet kring vad olika yrken kan innebära - och vi är imponerade över deras ökade förmåga att ställa relevanta frågor. Vår ambition är absolut att fortsätta med "Dagens yrke" även i framtiden, avslutar Marie Lindberg.

Om projektet

Projektet "Vad ska jag bli när jag blir stor?" fokuserar på att utveckla modeller och verktyg kring:

- Studievägledande aktiviteter – barn och elever ska redan i tidig ålder få kunskap om vilka möjligheter olika utbildningsval och yrkesval kan ge.
- Kulturförändrande aktiviteter – fler ska se högskolestudier som en möjlighet.
- Motiverande aktiviteter – fler elever ska känna sig motiverade i skolan.

Projektet leds av Fyrbodals kommunalförbunds Hälsökällan och Kommunakademien Väst vid Högskolan Väst, i samverkan med några skolor i Fyrbodalsregionen.

För mer information, se webbplatsen fyrbodals.se

Elin Andersson, Brixly AB, siktar på byggstart för de första huskropparna på Vadholmen under 2023.

Planerna fortskrider för Lägenheter vid Örekilsparken

I december 2021 utsåg Munkedals kommun Brixly AB som vinnare i markanvisningstävlingen för området Vadholmen vid Örekilsparken i Munkedal. Nu fortsätter arbetet kring byggnationen med planering och bygglovsprojektering under hösten - och med förhoppning om byggstart under 2023.

Brixlys vinnande bidrag innefattar fyra huskroppar med träfasad och sammanlagt 59 lägenheter, där merparten är 2:or, 3:or och 4:or med kök och balkong. Utemiljön är planerad för odling, orangeri och växtlighet samt mötesplatser som lekplatser, utegym och grillplatser.

Under hösten fortsätter Brixly sin planering i dialog med kommunen, samtidigt som man noga följer hur det oroliga omvärldsläget påverkar byggbranschen.

– Vadholmen är ett väldigt fint projekt som vi ser fram emot att utveckla tillsammans med Munkedals kommun - och vår ambition är att påbörja byggnation under 2023, berättar Elin Andersson, affärs- och projektutvecklingschef på Brixly AB. En konsekvens av det

försämrade säkerhetspolitiska läget och kriget i Ukraina är dock att kostnader och leveranser kring byggmaterial just nu är svårbedömda, vilket vi kommer att behöva ta hänsyn till i vår planering.

Brixly har även arbetat fram ett koncept kring arbetspraktik och integration som de kallar Lärande Bygg, som kan bli aktuellt i Vadholmenprojektet.

Munkbo genomför förstudie

Parallellt med Brixlys planering för byggnation, arbetar det kommunala bostadsbolaget Munkedals Bostäder, Munkbo, med en förstudie för lägenhetsbyggnationer på anslutande markområde.

David Olofsson, nyutträd VD på Munkedals bostäder, är positiv till förstudien.

– Vi har tecknat avtal om markanvisning med Munkedals kommun vilket känns jätteroligt, säger David Olofsson. Avtalet är indelat i etapper, där vi nu undersöker möjligheterna för en komplett projektering.

Mikael Andersson på ICA Munkedalshallen startar upp butiksfilial med självbetjäningkoncept i Hedekas.

Butik med självbetjäning blir grunden för **Ny matbutik i Hedekas**

Efter att den tidigare handlaren i Hedekas avslutat sin verksamhet under våren, har ett lokalt utvecklingsbolag förvärvat butiksfastigheten med syfte att hyra ut lokalen för fortsatt service. I sommar öppnas en ny butik i Hedekas med dygnet-runt-öppet och självbetjäningkoncept.

Mikael Andersson, handlare på ICA Nära Munkedalshallen och numer även i Hedekas, kommer öppna den nya 300 m² stora butiken i början av juli.

– Konceptet för den nya kontantfria butiken, som heter ICA ToGo Hedekashallen, bygger på självbetjäning med dygnet-runt-öppet, men blir även delvis bemannad under vardagar, berättar Mikael Andersson. Konceptet är på sitt sätt lite unikt, då det blir en av de första butikerna i Sverige som drivs som en fristående filial till en befintlig ICA-butik.

Självbetjäningkonceptet bygger på att kunderna använder en app i sina mobiltelefoner för att låsa upp dörren, scanna varor och betala via swish eller kontokort.

Den uppskattade Handlarrundan i Sörbygden, där kommunen sedan 2014 erbjuder kostnadsfria resor till Hedekas centrum varje fredag, kommer även framåt vara tillgänglig för bokning och turer.

– Det är glädjande att se hur lokala krafter tillsammans med innovativa lösningar nu möjliggör fortsatt drift av en livsmedelsbutik i Sörbygden, säger Ulrika Larsson, näringslivsutvecklare på Munkedals kommun. Jag vill även passa på att lyfta fram Trogens Place i Hedekas som tar ett stort ansvar för den lokala servicen i bygden.

Fler matbutiker i kommunen:

- Dingle - ICA Nära Dingle
- Hällevadsholm - ICA Nära Arwidssons
- Munkedal - Coop
- Munkedal - Hemköp
- Munkedal - ICA Nära Munkedalshallen
- Munkedal - Munkedals Frukt och Grönt
- Munkedal - Tempo Stale

Barnbibliotekarie Annica Kallin (till vänster) diskuterar barnböcker och språkstimulans med medarbetare i förskolan.

Projektet Bokstart ska bidra till

Barns språkutveckling

Projektet Bokstart Munkedal vänder sig till familjer med barn i åldrarna 0–5 år. Syftet är att uppmuntra föräldrar och vuxna i barnets närhet att läsa högt, prata, sjunga och rimma och ramsa med barnet. Satsningen genomförs av barnhälsovården, biblioteket, förskolan och öppna förskolan, tillsammans med familjer. Aktiviteterna i Bokstart innefattar bland annat hembesök, samtal, hallbibliotek i förskolor, teaterprogram och inspirationsföreläsningar för förskolepersonal och föräldrar.

Det nystartade projektet Bokstart Munkedal löper under tre år och finansieras med medel från Kulturrådet och Folkhälsopolitiska rådet i Munkedals kommun. Bokstartsprogram finns i närmare 30 länder och har funnits i Sverige sedan 2015.

– Alla barn har rätt till ett språk, berättar barnbibliotekarie Annica Kallin, som även är projektledare för Bokstart Munkedal. Vägen dit ska vara fylld av glädje, lust och magiska stunder. Att prata, titta i böcker, rimma och ramsa eller läsa tillsammans, stimulerar barns

språkutveckling och är även ett härligt sätt att umgås.

Projektet Bokstart innefattar även hembesök till ett urval av förstagångsföräldrar med bokgåvor, samtal om språkutveckling och högläsning.

Familjer som är med i barnhälsovårdens program får ett bokstartssamtal med en bokgåva via BVC när barnet är 8 månader.

– Sedan bjuds alla nyblivna föräldrar i Munkedals kommun in till en informationsträff på biblioteket, där vi pratar om språkutveckling och tipsar om barnböcker. Vi skapar även möjlighet till utlåning av barnböcker vid hämtning och lämning på förskolorna och anordnar evenemang som teaterföreställningar. Projektets olika delar bildar tillsammans ett gemensamt fokus, avslutar Annica Kallin.

Läs mer om projektet på:
munkedal.se/bokstart

I mötesservicen ingår bland annat nybakade frallor och kärleksmums.

Meningsfulla arbetsdagar på Café Kringlan

Café Kringlan i kommunhuset Forum är en del av Daglig verksamhet / Sysselsättning som ingår i arbetsmarknadsenheten, AME - och erbjuder meningsfull sysselsättning för personer med olika behov av stöd. Kringlans huvudsakliga uppdrag är att erbjuda mötesservice för kommunens verksamheter i form av kaffe, te, hembakade frallor, kakor med mera. Men på deltagarnas initiativ delade Kringlan under pandemin även ut bakverk till kommunens vård- och omsorgspersonal.

Café Kringlan har varit verksam i tio år. Förutom mötesservice, har Kringlan hand om det dagliga underhållet av husets kaffemaskiner - samt har grundservice och trivselaktiviteter i kommunhusets personalmatsal.

– En uppskattad aktivitet är när vi då och då steker tunnbröd på Kringlan och doften av nybakat sprider sig i kommunhuset, berättar Annika Karlsson, handledare i verksamheten. Det sprider glädje och skapar en stor känsla av bekräftelse och stolthet för oss på Kringlan.

Under pandemin uttryckte deltagarna att de ville hitta ett sätt att visa sin uppskattning för kommunens vård- och omsorgspersonal. Resultat blev 100-tals nybakade chokladrutor - eller kärleksmums som Kringlan hellre kallar dem - som verksamheterna fick hämta.

– Den sociala delen av verksamheten är oerhört viktig för våra deltagare, förklarar Annika Karlsson. Att man är en viktig del i ett sammanhang på en arbetsplats, med målsättningen att utvecklas i sitt arbetsliv.

Recept: Tunnbröd, 12 st

Ingredienser: 25 g jäst, 7 dl mjölk eller vatten, 25 g smält smör, 0,5 msk salt, 0,5 dl sirap, 3,5 dl rågmjöl, c:a 10 dl vetemjöl.

Gör så här: Blanda ingredienserna till en smidig deg. Dela degen i 12 bitar och kavla ut med lite mjöl. Stek i stekpanna med lite olja eller smör i cirka 2 minuter, vänd då och då tills de får lagom färg. Avnjut med smör och ost!

Pernilla Niklasson och Peter Berborn visar ett fiskbensdiagram, en av arbetsmodellerna i projektet Effektivare kommun.

Ett ständigt pågående arbete med att bli en **Effektivare kommun**

Vår omvärld är i ständig förändring och kommunerna i Sverige står inför flera utmaningar då fler blir äldre, tillgången på arbetskraft minskar och förväntningarna på service, digitalisering och stöd förändras. Kommunernas löpande arbete med effektivisering är en förutsättning för att tillgodose behoven inom skola, äldreomsorg, samhällsutveckling och stöd. God ekonomisk hushållning är grundläggande för kommunernas framtid - men effektivisering måste inte innebära ekonomiska nedskärningar, utan handlar till stor del om att hitta smartare lösningar och bättre samordning med hjälp av nya tankesätt, metoder och teknik.

Enligt SKR, Sveriges Kommuner och Regioner, kommer andelen över 80 år öka med 50 procent inom tio år, medan den arbetsföra delen av befolkningen ökar med 4 procent. Hela samhället behöver därför ställa om och arbeta annorlunda när arbetskraften inte kommer att räcka till. Här kan exempelvis en ökad digitalisering vara en del av lösningen.

15 kommuner samverkar i ett projekt

SKR, Sveriges Kommuner och Regioner och RKA, Rådet för främjande av kommunala analyser, driver nu ett utvecklingsprojekt kallat Effektivare kommun, tillsammans med 15 kommuner för att öka kunskapen kring effektivitet.

Pernilla Niklasson, HR-chef och Peter Berborn, administrativ chef, berättar om projektet i Munkedals kommun.

– Vi ser att det kommer bli större konkurrens om arbetskraften i framtiden, då andelen äldre ökar och andelen i arbetsför ålder minskar, berättar Pernilla Niklasson. Det innebär att färre behöver ta hand om fler - det är en av anledningarna till att vi behöver vända på alla stenar för att hitta områden där vi kan jobba smartare och mer effektivt. Projektet ger oss möjlighet att prova nya arbetsmetoder, där vi även kan utbyta erfarenheter med de andra medverkande kommunerna.

Många funktioner och uppdrag

Kommunerna ansvarar för många olika funktioner och stödresurser i samhället, vilket medför en komplex

organisation med olika inriktningar och kompetenser.

– Det finns en risk att verksamheter i större organisationer kan luta åt ett stuprörstänk - där projektets tankesätt tvärtom manar till större samverkan och helhetslösningar, förklarar Peter Berborn. Genom en ökad samverkan och nya metoder ökar möjligheterna till effektivitet. Det kan exempelvis röra sig om hur vi i ett bredare perspektiv kan stödja utsatta i samhället, använda smartare IT-lösningar inom vård och omsorg eller hitta nya samarbeten med region, näringsliv, föreningar och civilsamhället.

Måste inte innebära besparingar

Effektivisering behöver inte innebära ekonomiska besparingar, utan kan uppnås på fler sätt.

– Effektivisering måste inte handla om att minska en budget, det kan lika gärna innebära att man höjer kvaliteten eller åstadkommer mer för samma kostnad, berättar Peter Berborn.

Projektet, som befinner sig i fas tre av fem, beräknas vara genomfört under 2022, där lärdomar och metoder ska leva vidare.

– Ambitionen är att skapa en samverkande grupp över förvaltningarna, som arbetar utifrån våra framtagna projektmodeller och hittar nya effektiviseringsområden. Det här är ett ständigt pågående arbete som inte har något slut, avslutar Pernilla Niklasson.

Effektivare kommun - om projektet

SKR, Sveriges Kommuner och Regioner och RKA, Rådet för främjande av kommunala analyser, driver ett utvecklingsprojekt tillsammans med 15 kommuner för att öka kunskapen kring effektivitet. Projektet pågår under 2021-2022 och riktar sig till målgruppen kommunledningar.

Syftet är att öka kunskapen kring effektivitet, hitta system och modeller för en tydligare organisering, styrning och ledning och att de medverkande kommunerna påbörjar ett utvecklingsarbete för ökad effektivitet.

Projektets olika faser:

- Fas 1 - Nulägesanalys i verksamheterna - vad fungerar bra och mindre bra?
- Fas 2 - Hitta orsaker till avvikelser i jämförelse med liknande kommuner.
- Fas 3 - Skapa, planera och konsekvensbedöma effektiviseringsprocesser genom arbetsgrupper i verksamheterna.
- Fas 4 - Genomförande av effektiviseringsprocesser i verksamheterna.
- Fas 5 - Summering och utvärdering av projektets lärdomar.

SKR:s definition av effektivitet i projektet Effektivare kommun

Effektivitet kan beskrivas genom formeln: $Effektivitet = kvalitet \times volym / resurs$

Ökad effektivitet kan då uppnås på följande olika sätt:

- Behåll resurser och kvalitet, med ökad volym.
- Behåll resurser och volym, med ökad kvalitet.
- Behåll volym och kvalitet, med minskade resurser.

Verksamheterna kan då arbeta med effektivisering genom att öka volymen (hur mycket vi producerar), öka kvaliteten (hur bra våra tjänster är) eller minska resursinsatsen (våra kostnader).

Klaudia Bardon och Pelle Johansson på Munkedals Herrgård ser stora möjligheter för besöksnäringen i kommunen.

Besöksnäringen: Nu kan Munkedal se sig som **EN TURISTKOMMUN**

Munkedals kommun har fått ett uppsving som besöksmål och turistkommun - en positiv trend som ser ut att hålla i sig, menar Pelle Johansson, verksamhetsansvarig på Munkedals Herrgård. Besöksnäringen och kommunen har i samverkan arbetat under flera år för att lyfta fram besöksanledningar såsom vandring, paddling och kommunens vackra natur. Trenden förstärktes ytterligare under pandemin, när begrepp som hemester och friluftaktiviteter fick stort fokus.

Pelle Johansson, verksamhetsansvarig på Munkedals Herrgård och en av representanterna för besöksnäringen i det lokala näringslivsrådet, menar att satsningarna kring vandring, paddling och andra utomhusaktiviteter var en räddning under pandemin.

– Med gemensamt fokus har besöksnäringen tillsammans med kommunen lyckats ta tillvara det ökade intresset för friluftsliv på ett bra sätt, vilket enligt mig har lyft Munkedal till en turistkommun, säger Pelle Johansson. Jag var faktiskt lite skeptisk till hur vi skulle lyckas med våra friluftspaket till en början - men det har överträffat alla mina förväntningar.

– Kommunen har gjort ett jättefint arbete med att lyfta vår kommun som besöksmål - och nu gäller det att vi tillsammans förvaltar och utvecklar våra styrkor framåt, fortsätter Pelle Johansson. Vi har exempelvis utökat herrgårdens boenden med en liten röd stuga vid en sjö, för den som vill uppleva lugnet i naturen.

Ulkeröds Gård bygger ut hotellverksamheten

Ulkeröds Gård har ökat antalet årliga restaurangbesök

Örjan Åkesson öppnar ny restaurang på Hensbacka.

Karin Lyrdal berättar om Ulkeröds Gårds nya hotelldel.

från cirka 10 000 till över 15 000 besök under 2021 - många av matgästerna önskar övernattnings och Ulkeröds Gård bygger nu ut hotellverksamheten med ytterligare 14 rum i en ny hotellbyggnad, som beräknas stå klar lagom till julmiddagarna.

- I början av pandemin försvann nästan alla våra bokningar, berättar Karin Lyrdal, hotellchef och konferensvärdinna på Ulkeröds Gård. Men våra gäster har visat stor uppskattning för att vi hanterat restaurangbesöken på ett tryggt och bra sätt - och nu efter pandemin har bokningarna till restaurangen och hotellrummen varit fler än någonsin.

Ny restaurang på Hensbacka Herrgård

På Hensbacka Herrgård är arbetet i full gång med en ny restaurang med tillhörande konferensdel i det gamla magasinet, där Örjan Åkesson är en av delägarna.

- Vi har hotellverksamhet på Hensbacka och satsar nu även på restaurang och konferens. Serveringen öppnar i början av sommaren, berättar Örjan Åkesson.

Några besöksanläggningar i kommunen

- Brålands Gård
- Hensbacka Herrgård
- Kviströms Gästgiveri
- Kynnefjälls Natur
- Munkedals Herrgård
- Torreby Slott
- Ulkeröds Gård
- Ängens Gård

För mer information om mat, boende och aktiviteter i kommunen - se webbplatsen: vastsverige.com/munkedal

Byggprojekt skolor

Hedekas skola har byggts till med två nya klassrum. Fasaden består av fibercementskivor och behöver ingen ytbehandling.

Karin Blomstrand och Matheus Enholm tog första spadtaget för tillbyggnad och renovering av Dingle förskola i maj.

De äldre byggnaderna på Hedekas skola har fått nya yttertak och solceller har satts upp på den nya delen.

Lokalerna i de äldre byggnaderna på Hedekas skola har renoverats med nya ytskikt, ventilation, belysning med mera.

Renoveringar och nybyggnationer av Skolor och förskolor

Projekten kring renoveringar och nybyggnationer av skolor och förskolor fortskrider i Munkedals kommun. På Hedekas skola står en ny skoldel klar, äldre lokaler har renoverats, och arbetet med den nya gymnastiksalen och renovering av förskolan är påbörjad. I Dingle har renovering och tillbyggnation av förskolan inletts. I Munkedal pågår nybyggnation av en ny förskola på Brudås - och den nya bollhallen på Kungsmarksskolan ska stå klar under sommaren.

Centrumskolan i Dingle, Hällevadsholmsskolan och förskolan Inspiratören i Munkedal har redan genomgått omfattande renoveringsprojekt. Nu fortsätter arbetena med fler skolor och förskolor i kommunen.

Arbetet går framåt på Hedekas skola

Mattias Andersson, projektledare på samhällsbyggnadsförvaltningen i Munkedals kommun, berättar att projekten för Hedekas skola och förskola beräknas vara klara under våren 2023.

– Vi har anpassat planlösningar och totalrenoverat klassrum, verksamhetslokaler, ventilation, yttertak med mera för de äldre byggnaderna på Hedekas skola, samt byggt till en ny del med två klassrum och tillhörande gruppum, berättar Mattias Andersson. Nu pågår renovering av förskolans lokaler, och det tillkommer även ett nytt kök med matsal. Den gamla gymnastiksalen är riven och en ny större är under uppbyggnad. Vi har tidigare under arbetet stött på problem med markförhållandena och mer omfattande renoveringsbehov än planerat, vilket försenat projektet något.

Mattias Andersson och Mia Elofsson vid de temporära förskolemodulerna i Dingle.

Karin Blomstrand, Christoffer Rungberg och Ylva Morén tog första spadtaget för Brudås nya förskola i februari.

En av fem förskoleavdelningar i de temporära modulerna i Dingle.

Insidan av den nya bollhallen börjar ta form och hallen beräknas stå klar under sommaren 2022.

Dingle förskola påbörjad

Arbetet med nybyggnation och renovering av Dingle förskola inleddes under våren. De tre befintliga förskoleavdelningarna kommer att renoveras, inklusive kök - och förskolan byggs dessutom till med två nya avdelningar och får ny ventilation, bergvärme och solceller med mera. Arbetet beräknas vara klart under sommaren 2023.

– Under tiden Dingle förskola renoveras och byggs till har verksamheten flyttat in i tillfälliga moduler intill Centrumskolan, berättar Mia Elofsson, avdelningschef förskola i Munkedals kommun. Modulerna är ljusa och fina och anpassade för förskoleverksamhet - och maten till förskolebarnen tillagas i Centrumskolans kök.

Ny bollhall och förskola i Munkedal

Den nya bollhallen vid Kungsmarksskolan med en aktivitetsyta på 24 x 43 meter ska stå klar under sommaren - och i februari inleddes arbetet med byggnationen av nya Skogsbackens förskola på Brudås, med fem avdelningar och ett tillagningskök.

Pågående projekt

- **Dingle förskola**
Renovering och tillbyggnad.
Start våren 2022.
Klart sommaren 2023.
- **Skogsbackens förskola (Brudås)**
Nybyggnation.
Start våren 2022.
Klart sommaren 2023.
- **Hedekas skola**
Renovering och nybyggnation.
Start i början av 2021.
Klart våren 2023.
- **Bollhall Kungsmarksskolan**
Nybyggnation.
Start hösten 2021.
Klart sommaren 2022.

Helena Täcklebo, enhetschef arbetsmarknad och integration i Munkedals kommun.

Läget kring kommunens Flyktingmottagande

Munkedals kommun fick i början av april besked av Migrationsverket att de 30-tal akuta evakueringsboenden som kommunen förberett för ukrainska flyktingar, inte längre behövd tas i anspråk. Den 1 juli väntas en ny lagstiftning träda i kraft som innebär att Migrationsverket ska kunna börja anvisa skyddsbehövande från Ukraina till kommunerna.

Kommunerna ska samtidigt ta över ansvaret för att ordna boenden, i dialog med Migrationsverket. Syftet med förändringen är att fördela mottagandet jämnare över landet och ge kommunerna bättre förutsättningar att förbereda mottagandet.

I avvaktan på ny lagstiftning har myndigheterna tagit fram förslag för fördelningstal på kommunnivå. Länsstyrelsen har haft dialogmöten med länets kommuner gällande förslaget.

I skrivande stund är förslaget till kommunfördelning av skyddsbehövande för Munkedals del 81 personer.

Helena Täcklebo, enhetschef integration, är imponerad över den kraftsamling som skedde i kommunen, då myndigheterna efterlyste evakueringsboenden.

– Det var fint att se hur snabbt våra olika verksamheter ställde om och samverkade för att förbereda evakueringsboende och mottagande, säger Helena Täcklebo. Det lokala näringslivet mötte snabbt upp - och det var även många privatpersoner som hörde av sig till kommunen med erbjudanden om att bidra på olika sätt.

Nu förs dialog med Migrationsverket och länsstyrelsen om beredskap för mottagande av skyddsbehövande.

– Migrationsverket har sänkt sin prognos för hur många som kommer söka skydd i Sverige, men vi förbereder för boende, skola och stöd med mera för de som anvisas till vår kommun, avslutar Helena Täcklebo.

För mer information, se Migrationsverkets webbplats: migrationsverket.se

Jimmy Göransson från räddningstjänsten utbildar deltagare i kommunens nybildade frivilliga resursgrupp, FRG.

FRG - nu startar Munkedals kommuns

Frivilliga resursgrupp

Munkedals kommun och Räddningstjänsten Mitt Bohuslän har tillsammans med lokala frivilliga startat upp en frivillig resursgrupp, FRG, som ska kunna förstärka olika funktioner i samband med kriser och extraordinära händelser i samhället.

Frivilliga Resursgruppen, FRG, består av utbildade frivilliga som under kommunal regi är ett stöd för samhället i samband med kriser eller andra extraordinära händelser. FRG är ett samarbete mellan kommunen och de frivilliga försvarsorganisationerna med stöd från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.

Under 2021 tog Munkedals kommun tillsammans med Räddningstjänsten Mitt Bohuslän initiativ till att starta upp en lokal FRG i kommunen. Första träffen med frivilliga privatpersoner skedde i september - och de första utbildningarna genomfördes i november.

Idag består den lokala FRG-organisationen av ett tiotal frivilliga - och man ser gärna att fler ansluter.

FRG kan ha en stödjande roll vid händelser som exempelvis skogsbränder, översvämningar, vaccinationer eller andra extraordinära händelser i samhället.

Jimmy Göransson, kontaktperson för Mitt Bohuslän, förklarar att det är en fördel att man som frivillig redan är medlem i en frivillig försvarsorganisation, såsom exempelvis brukshundsklubbar, Röda Korset, Lottakåren eller Civilförsvarsförbundet.

– När du blir medlem i en FRG får du genomgå en grundutbildning som omfattar 36 timmar. I den utbildas du i första hjälpen, hjärt- och lungräddning, att möta människor i kris, att organisera spontanfrivilliga samt i förebyggande brandskyddskunskap, förklarar Jimmy Göransson. Staten finansierar utbildningen för den som redan är medlem i någon av landets 18 frivilliga försvarsorganisationer.

För mer information om FRG, se:
munkedal.se/frg

Lars Olof Lyrdal, Thomas Björkstål och Ulrika Larsson vid den planerade platsen för den nya samhällsmasten.

Förbättrad mobil kommunikation med planerad **Samhällsmast i Sörbygden**

Just nu pågår planeringsarbetet för en ny kommunikationsmast i närheten av Sannesjön, norr om Hedekas i Munkedals kommun. Den 72 meter höga masten ska ge bättre mobiltäckning kring Lersjön, Sannesjön samt området nord/nordväst om Sannesjön - och blir en så kallad samhällsmast som Munkedals kommun och Västra Götalandsregionen samfinansierar.

Thomas Björkstål, bredbandssamordnare i de tre kommunerna Munkedal, Sotenäs och Lysekil, berättar att samhällsmaster är offentligt finansierade mobilmaster i områden där det saknas kommersiella förutsättningar för mobila nät.

– Konceptet samhällsmaster är ganska nytt i Sverige. Munkedals kommun och Västra Götalandsregionen samverkar kring finansiering av själva masten och infrastrukturen, berättar Thomas Björkstål. Mobiloperatörer kan sedan ansluta med sina nätverk i en färdig mast.

Netwest AB, ett regionalt och kommunalt bolag som arbetar med digital kommunikation i Västra Götaland

och Halland har skrivit avtal med kommunen för drift och underhåll av masten under 15 år, med hjälp av lokala företag i området.

– Sanne Fiber kommer leverera kommunikation till masten genom sin fiberförening, berättar Thomas Björkstål. Om allt löper på med bygglov, avtal och mobiloperatörer hoppas vi att masten ska vara i bruk runt årsskiftet. En god mobil kommunikation är viktig för vår gemensamma samhällsservice, säkerhet och våra lokala verksamheter.

Ulrika Larsson, näringslivutvecklare på kommunen, och Lars Olof Lyrdal, VD för besöksanläggningen Ulkeröds Gård, är glada för att en lösning för mobil kommunikation i området nu börjar ta form.

– Vi har efterfrågat en lösning i många år, då vår och många andra verksamheter i området är beroende av en fungerande mobil kommunikation, säger Lars Olof Lyrdal. Då det varit närmast omöjligt att få gehör för en ren kommersiell mobilmast, är vi nu mycket hoppfulla inför satsningen på en samhällsmast.

Även om du inte behöver bygglov, kan du ändå behöva Göra en bygganmälan

Om du planerar att utföra en åtgärd som inte kräver bygglov, kan du istället behöva göra en anmälan till kommunens byggnadsnämnd. Kontakta kommunen om du är osäker på om du behöver bygglov eller göra en anmälan. Du får inte påbörja en anmälningspliktig åtgärd innan du fått ett startbesked från byggnadsnämnden.

Marianne Meijer, bygglovshandläggare på Munkedals kommun, berättar att fastighetsägare ibland missar att göra anmälan vid exempelvis installation av kamin eller byggnation av uterum.

– Du behöver ta reda på vilka regler som gäller och vilka förutsättningar som finns kring just din åtgärd, berättar Marianne Meijer. Du får gärna kontakta oss bygglovshandläggare för kostnadsfri rådgivning.

Blanketter för anmälan eller bygglov finns som e-tjänst via kommunens webbplats, men finns även för utskrift. Efter anmälan är gjord måste du invänta ett startbesked innan du kan påbörja ditt byggprojekt.

Exempel på när du kan behöva anmäla din åtgärd:

- Ändring av en byggnads bärande konstruktion.
- Installation eller väsentlig ändring av en hiss, eldstad, rökkanal eller anordning för ventilation.
- Installation eller väsentlig ändring av anordning för vattenförsörjning eller avlopp i byggnad eller inom en tomt.
- Rivning utanför planlagt område.
- Attefallsåtgärder - komplementbyggnad, komplementbostadshus, takkupa eller tillbyggnad under 15 m².

Läs mer på munkedal.se

Linda Börjesson är fritidsledare med föreningsperspektiv på Ung Fritid.

Ung Fritid arbetar med att matcha **Unga till föreningar**

Ung Fritid i Munkedals kommun möter många unga på kommunens fritidsgårdar. En del av ungdomarna är redan engagerade i olika föreningsverksamheter, men Ung Fritid arbetar nu för att fler unga ska få möjlighet att prova på olika föreningsaktiviteter utifrån sina intressen. Under pandemin var det svårt att ordna möten mellan unga och föreningar, men nu vill Ung Fritid öka samverkan med det lokala föreningslivet för att arrangera informationsmöten och aktiviteter.

Linda Börjesson, fritidsledare på Ung Fritid, arbetar bland annat med att hitta kontaktytor mellan ungdomar och föreningar.

– När vi pratar med ungdomarna märker vi att de ofta har intressen som skulle kunna främjas och utvecklas i en föreningsverksamhet, berättar Linda Börjesson. Som exempel pratade jag härom veckan med några av våra ungdomar som var intresserade av att sticka och virka - ett intresse som jag tror skulle kunna matchas med en lokal föreningsverksamhet.

Linda berättar att man gärna vill få kontakt med fler föreningar som vill komma till en fritidsgård och berätta om sin verksamhet - eller vill vara med och arrangera träffar där ungdomarna får möjlighet att prova på olika aktiviteter.

– Vi vill gärna se oss som en sluss till föreningslivet i god samverkan med föreningarna, säger Linda Börjesson. Av naturliga skäl har det varit lite trögt under pandemin, men nu vill vi gärna växla upp vårt arbete. Jag tror även det finns föreningar som önskar förnyring och återväxt i sina verksamheter, så det här kan bli en win-win lösning för alla inblandade.

– Föreningarna är varmt välkomna att kontakta oss på Ung Fritid för samtal om hur vi tillsammans kan lyfta våra ungdomars intressen, avslutar Linda Börjesson.

För kontaktinformation, se webbplatsen:
munkedal.se/fritidsgardar

Laxfiske i Örekilsälven en morgon i maj.

Se om du får napp via någon av kommunens **Fiskevårdsområdesföreningar**

Vill du uppleva naturen och samtidigt prova fiskelyckan? I Munkedals kommun finns det flera fiskevårdsområden som erbjuder möjlighet till insjöfiske. Storleken på sjöarna varierar från små sjöar på Kynnefjäll, till kommunens största insjö - Kärnsjön. Fångsten kan exempelvis bestå av abborre, gädda, löja, braxen, nors eller gös. Du behöver fiskekort för fiske i insjöar, vattendrag och Örekilsälven.

I de allra flesta fall är fiskerätten i insjöar och vattendrag enskild, vilket innebär att det bara är den som har fiskerätt som får fiska. Allmänheten får då enbart fiska i vatten där det säljs fiskekort.

I Munkedals kommun finns det flera fiskevårdsområdesföreningar, FVOF, som erbjuder fiskekort till försäljning. Fiskekortet köper du via internet per dygn, vecka eller år.

Ta reda på vilka fiskeregler som gäller innan du ger dig ut och fiskar och tänk på att respektera allemansrätten. Annars är det bara att önska god fiskelycka - eller som som en del skrockfulla hellre säger - skitfiske på dig!

Fiskevårdsområdesföreningar, FVOF, i kommunen

- Bullarens FVOF
- Gesäters FVOF
- Hornboresjöns FVOF
- Kärnsjöns FVOF
- Nedre Örekilsälvens FVOF
- Södra Kornsjöns FVOF
- Viksjöns FVOF

För fiske i insjöar, vattendrag och Örekilsälven krävs fiskekort. Fiskekort för insjöar och vattendrag säljs via webbplatserna iFiske.se eller fiskekort.se

Undantag är Örekilsälven, där fiskekort säljs på sportfiskekontoret i Munkedal.

Läs mer på fiskekartan.se

Det är särskilt viktigt att barn och unga får **TILLRÄCKLIGT MED SÖMN**

Linn Karlsson, folkhälsostrateg

Sömn behövs för att din kropp och hjärna ska få återhämta sig och bearbeta intryck. När du får god sömn på natten klarar du lättare av stress och påfrestningar under dagen. Sömn kan också minska risken för sjukdomar.

Du som sover dåligt kan känna dig trött, ledsen och irriterad - få ont i huvudet eller ha svårt att koncentrera dig. Att sova för lite kan också göra att du känner dig stressad, yr eller mår illa.

Så länge du känner dig pigg och fungerar bra på dagtid får du tillräcklig sömn. I genomsnitt sover vuxna cirka sju timmar per dygn. Spädbarn och tonåringar behöver mer sömn. Ett nyfött barn sover ungefär 20 timmar per dygn. Sedan minskar sömnbehovet med åldern, bortsett från en tillfällig ökning under tonåren.

Barn från 13 år behöver sova 8–9 timmar per dygn, men vissa behöver mer sömn än så i puberteten. Många i den här åldern sover mindre än de behöver, vänder på dygnet och har svårt att somna på kvällen.

Unga som har vänt på dygnet sover ofta som djupast vid 6-tiden på morgonen, när det egentligen är dags att gå upp.

Har du barn i tonårsåldern kan du ta upp frågan, ifall du tycker att sömnvanorna är ett problem. Förklara gärna att du finns där som ett stöd, och att målet till exempel är att må bättre, få mer ork och kunna koncentrera sig bättre i skolan. Prata med varandra om det här i lugn och ro på dagen och ta ingen diskussion sent på kvällen eller mitt i natten. Försök att tillsammans komma överens om hur sömnen skulle kunna bli bättre.

Sömnproblem kan exempelvis bero på stress och oro, att du är ute för lite i dagsljus, eller att du tittar för

Linn Karlsson
Folkhälsostrateg

mycket på din mobil, dator eller tv på kvällen.

Saker som kan förbättra sömnen är exempelvis att röra på dig under dagen, det minskar stress och gör att du sover bättre. Det kan även hjälpa att gå upp och att gå och lägga sig vid ungefär samma tider varje dag.

Det blir lättare att somna om du känner dig lugn och avslappnad. Försök att ta det lugnt minst en timme innan du går och lägger dig.

Undvik drycker som kan göra dig pigg eller störa sömnen, till exempel cola, energidrycker, kaffe och te.

Försök även hitta rutiner som gör att avslappning eller nattsömn inte störs av mobilen. Prova att sätta mobilen på ljudlöst eller skaffa en annan väckarklocka om du brukar använda mobilen för att vakna.

Källor: 1177.se och UMO.se

Barn från 13 år behöver sova 8–9 timmar per dygn, men vissa behöver mer sömn än så i puberteten.

Bidra till beredskap i **FRIVILLIGA RESURSGRUPPEN**

Du kan göra skillnad och bidra vid en kris i samhället.

Munkedals kommun och Räddningstjänsten Mitt Bohuslän har tillsammans med lokala frivilliga startat upp en frivillig resursgrupp, FRG, som ska kunna förstärka olika funktioner i samband med kriser och extraordinära händelser i samhället.

**Är du intresserad av att delta?
Se mer information på webbplatsen:**

munkedal.se/frg

Gör skillnad - varje dag!

Medarbetare i kommuner och landsting är mer engagerade och motiverade och anser att deras arbete är viktigt och meningsfullt, enligt Sveriges Kommuner och Regioner. Munkedals kommun söker medarbetare med viljan att göra skillnad för viktiga arbeten inom bland annat vård, skola och utveckling.

munkedal.se/ledigajobb

Vill du bli en av oss?

Har du god fysik, gillar att hjälpa andra och har möjlighet att arbeta deltid hos oss? Då är vi mycket intresserade av din ansökan!

Kontakta räddningstjänsten via Fredrik Meurk för mer information: fredrik.meurk@mittbohuslan.se

mittbohuslan.se

Mitt Bohuslän

Krisberedskap

En kris kan göra att samhället inte fungerar som vi är vana vid. Ett förändrat klimat kan göra att översvämningar och skogsbränder blir vanligare. Händelser i omvärlden kan ge brist på vissa livsmedel. Störningar i viktiga it-system kan påverka elförsörjningen. Efter bara en kort tid kan vardagen bli besvärlig.

Din kommun ansvarar för att bland annat äldreomsorg, vattenförsörjning, räddningstjänst och skola fungerar även vid en samhällskris. Du som privatperson har också ett ansvar. Med rätt förberedelser kan du klara en besvärlig situation bättre, oavsett vad som orsakat den.

VAR FÖRBEREDD I HEMMET

Om det blir ett långvarigt strömavbrott eller någon annan störning eller kris i samhället så måste du själv ha en hemberedskap. Det betyder att du ska vara beredd på att ordna vatten, värme och något att äta. Du behöver också kunna kommunicera med andra och få information från media och myndigheter. **Läs mer på webbplatsen [msb.se](https://www.msb.se), under sektionen Råd till privatpersoner.**

VAR VAKSAM MOT FALSK INFORMATION

Stater och organisationer använder redan idag vilseledande information för att försöka påverka våra värderingar och hur vi agerar. Syftet kan vara att minska vår motståndskraft och försvarsvilja.

Det bästa skyddet mot falsk information och fientlig propaganda är att vara källkritisk:

- Är det fakta eller åsikter?
- Vad är syftet med informationen?
- Vem är avsändaren?
- Är källan trovärdig?
- Finns informationen någon annanstans?
- Är informationen ny eller gammal och varför finns den just nu?

HUR KAN JAG AGERA?

- Sök information – du kan motverka propaganda och falsk information bäst genom att vara påläst.
- Tro inte på rykten – använd flera trovärdiga källor för att se om informationen stämmer.
- Sprid inte rykten – verkar informationen inte trovärdig, sprid den inte vidare.

Krisberedskap

VIKTIGA TELEFONNUMMER OCH WEBBPLATSER

112

Vid nödsituation som kräver omedelbar hjälp av ambulans, brandkår eller polis.

113 13

För att lämna eller få information vid allvarliga olyckor eller krissituationer.

114 14

Alla polisärenden som inte handlar om pågående brott eller händelser.

1177

Sjukvårdsrådgivning.

Krisinformation.se

Samlad information från Sveriges myndigheter vid kriser.

SMHI.se

Väderprognoser och vädervarningar.

VIKTIGT MEDDELANDE TILL ALLMÄNHETEN

Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) används vid krissituationer - till exempel vid utsläpp av farliga ämnen, bränder med explosionsrisk, skogsbränder och andra naturkatastrofer.

Viktigt meddelande till allmänheten sänds framför allt i Sveriges Radios kanaler, Sveriges Televisions kanaler och på SVT Text. VMA kan också skickas som SMS till mobiltelefoner inom ett visst område.

Vid sällsynta tillfällen används utomhusvarning ("Hesa Fredrik"). Anläggningar för utomhusvarning finns på de flesta större orter samt runt Sveriges kärnkraftverk och testas klockan 15.00 den första helgfria måndagen i mars, juni, september och december.

Om du hör signalen: gå inomhus, stäng fönster, dörrar och ventilation och lyssna på Sveriges Radio P4 som har i uppdrag att ge samhällsinformation.

OM KRISEN ELLER KRIGET KOMMER

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har samlat råd som riktar sig direkt till privatpersoner inom ämnen som till exempel hemberedskap, brandsäkerhet och naturolyckor.

Här hittar du även broschyren Om krisen eller kriget kommer. Broschyren finns i versioner med lättläst svenska, inläst på svenska och engelska, i punktskrift, på teckenspråk och översatt till 14 språk.

Läs mer på [msb.se](https://www.msb.se)

MEDBORGARCENTRUM

Välkommen till Munkedals kommuns
Medborgarcentrum för service
och vägledning.

Telefon: 0524-180 00

E-post: mc@munkedal.se

Webbplats: munkedal.se

Medborgarcentrum
Centrumtorget 5, 455 30 Munkedal
Ordinarie öppettider:
Måndag–torsdag: 08.00–16.30
Fredag: 08.00–16.00

facebook.com/munkedalskommun

Fråga vår digitala chattrobot Kommun-Kim

Kommun-Kim hittar du på kommunens webbplats munkedal.se
Kim kan svara på enklare frågor om kommunens verksamheter och
finns tillgänglig dygnet runt.

För information om sevärdheter och evenemang

www.vastsverige.com/munkedal

facebook.com/grejenmedmunkedal

Munkedals
Kommun